

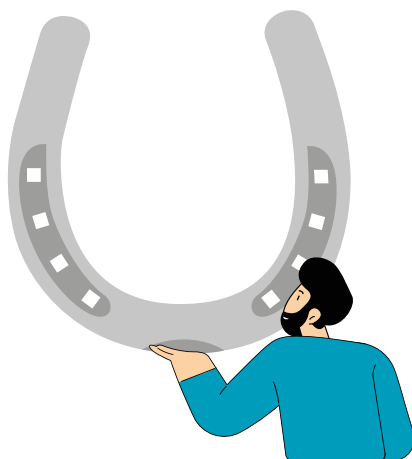
Guia d'actuació per al bon funcionament dels Tres Tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids a Catalunya

Generalitat
de Catalunya

Índex

- 01. Context i objectius de la guia d'actuació** 3
- 02. Funcions dels veterinaris responsables** 5
 - 02.1 Funcions específiques dels veterinaris responsables 6
 - 02.2 Funcions específiques dels experts en comportament equí 7
- 03. Funcions de l'organització** 7
 - Funcions específiques de l'organització 8
- 04. Funcions dels responsables dels èquids durant l'esdeveniment** 9
 - Obligacions específiques dels responsables dels èquids 10
- 05. Actuacions del departament competent en matèria de ramaderia** 10
- 06. Actuacions prèvies i desenvolupament dels tres tombs i altres concentracions d'èquids** 11
 - 06.1 Recorregut i entorn 12
 - 06.2 Transport 13
 - 06.3 Punt d'arribada i sortida 13
 - 06.4 Guarniments 14
 - 06.5 Conducció i munta 15
 - 06.6 Càrregues 16
 - 06.7 Condicions ambientals 16
 - 06.8 Aigua i menjar 16
 - 06.9 Sorolls 17
 - 06.10 Estat dels èquids 17
- 07. Formació del personal dels tres tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids** 19
 - 07.1 Formació per a l'organització dels tres tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids 19
 - 07.2 Formació per als veterinaris contractats per al control dels tres tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids 20
- 08. Bibliografia** 22

01

Context i objectius de la guia d'actuació

Els Tres Tombs és un esdeveniment que se celebra amb diferents variants a aproximadament un centenar de pobles i ciutats de Catalunya als voltants de la data de Sant Antoni Abat, patró dels animals. Com passa amb esdeveniments similars arreu d'Europa, la concentració es remunta a l'època romana i té origen pagà, i va ser adoptada pel cristianisme similarmet a altres festivitats del calendari festiu actual.

Cal recordar que, a Catalunya, a més dels Tres Tombs, hi ha diferents esdeveniments ludicofestius on l'èquid també té una presència important, com ara cavalcades, elois, armats, festes majors, romeries, Sant Medir, passejades en carro, etc.

Els Tres Tombs estan regulats al Decret 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya. Concretament, dins la lletra e) de l'article 2: e) Altres concentracions: agrupació d'animals organitzada en un lloc determinat sense instal·lacions amb una durada inferior a una jornada, i el seu detall es troba a l'article 10 Altres concentracions d'animals. En aquests moments, s'està tramitant una modificació del Decret esmentat a fi de regular amb més profunditat aspectes relacionats amb aquests tipus de concentracions i donar valor normatiu a molts dels requeriments que actualment ja s'exigeixen basant-se en les normes generals de salut i benestar animal.

Atès que, com ja s'ha explicat, la regulació normativa és poc completa i no es regulen amb prou detall les actuacions a dur a terme en aquest tipus d'esdeveniments, s'ha considerat necessari elaborar un document que serveixi de guia d'actuació per a tots els agents implicats en aquests esdeveniments.

Així, la finalitat d'aquesta Guia d'actuació és fer una descripció detallada de les actuacions i dels requisits recomanables durant la preparació i celebració dels Tres Tombs i concentracions similars per assegurar que aquests esdeveniments transcorrin amb la millor organització i el major benestar animal possible.

Aquest document és una guia i, com a tal, pretén donar unes recomanacions per al bon desenvolupament de l'esdeveniment. Per tant, tot el que detalli aquesta guia d'actuació

que no estigui en negreta de color blau no queda recollit en la normativa vigent en matèria d'identificació, traçabilitat, sanitat i benestar animal, i no serà d'obligat compliment.

Aquesta guia intenta tenir en compte les diferents sensibilitats i interessos dels diversos sectors de la societat implicats per assolir-ne el màxim consens. Per aquest motiu, l'esborrany d'aquest document es va exposar a la Federació Catalana dels Tres Tombs, a FAADA (Fundació per a l'Assessorament i Acció de Defensa dels Animals), a l'AVEEC (Associació de Veterinaris Especialistes en Èquids de Catalunya), al Consell de Col·legis Veterinaris, a la Coordinadora dels Tres Tombs de Tarragona, a professionals dels Tres Tombs, a participants dels Tres Tombs i a experts en la pràctica esportiva i de treball amb èquids.

La ciència del benestar animal avalua característiques pròpies dels animals (anomenades mesures directes) com ara longevitat, malalties, immunosupressió, dolor, ferides, comportament, fisiologia o reproducció, i també avalua altres característiques que tenen en compte el maneig i l'entorn/ambient dels animals, com ara la resposta a la interacció amb els humans, la temperatura ambiental, el lloc de descans o el tipus de menjar ofert (anomenades mesures indirectes).

Tots els protocols existents elaborats pels diferents sectors implicats són vàlids malgrat les diferències, el detall i el focus que presenten. Hi ha, però, un clar problema d'aplicabilitat dels protocols mateixos. Aquesta guia intenta tractar aquest problema i constituir un marc clar perquè els Tres Tombs i altres concentracions amb presència d'èquids es desenvolupin tenint en compte la millor organització i el major benestar equí, els protocols i sensibilitats existents i l'interès general de la

preservació d'aquesta concentració i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids. Cal recordar que la preservació de la concentració, entre d'altres, passa per minimitzar els riscos i garantir el benestar animal, que per si mateix ja és un factor d'interès general.

Aquest document exposa les funcions i actuacions dels diferents actors implicats en la festivitat dels Tres Tombs i altres concentracions amb èquids que s'identifiquen a continuació:

> **Veterinari responsable:** el veterinari col·legiat contractat per l'organització per al control sanitari, d'identificació i de benestar animal i per gestionar si hi ha incidències en aquests aspectes. Només hi haurà un veterinari responsable en cada esdeveniment, que serà qui coordinarà i supervisarà la resta de veterinaris que poden intervenir segons el nombre d'animals assistents i elaborarà i signarà l'informe final.

> **Experts en comportament equí:** professionals que poden acreditar formació o experiència relacionada amb el comportament i benestar equí.

> **Interlocutor de l'organització expert en benestar animal:** l'organització nomenarà un interlocutor entre els veterinaris i els participants que, en el cas de detectar qualsevol incidència en benestar animal, s'encarregarà d'indicar quines mesures correctores cal aplicar.

> **Organitzador dels Tres Tombs o altres concentracions (l'organització):** qualsevol persona física o jurídica, pública o privada, legalment constituïda, que habitualment o esporàdicament sigui responsable de promoure o organitzar la celebració dels Tres Tombs o concentració assimilada.

> **Responsable dels èquids:** qualsevol persona física o jurídica encarregada de vetllar pel compliment de totes les obligacions establertes legalment relatives al benestar animal, la identificació i el bon estat sanitari dels èquids durant la celebració dels Tres Tombs i altres concentracions similars. Aquest responsable de l'animal durant la celebració podrà ser tant el titular com el propietari o una altra persona que estigui a càrrec de l'animal durant el desenvolupament de l'esdeveniment.

> **Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació:** departament competent en matèria de ramaderia, salut animal, traçabilitat i benestar animal.

> **Ajuntaments:** institució de govern local i d'administració dels interessos del veïnat d'un municipi amb competències en protecció civil, policia local, fires, proveïments, mercats, llotges i comerç ambulant, protecció de la salubritat pública, etc.

de manera molt important en la prevenció; en concret: que no hi entrin animals que per les seves característiques físiques i psicològiques no puguin participar-hi de manera segura i garantir que els animals que hi assisteixen reben el maneig adequat. Els veterinaris poden estar acompanyats d'experts en comportament equí (amb formació demostrable) si creuen oportú complementar el seu treball. En cap cas, els experts en comportament equí podran substituir la presència dels veterinaris o podran decidir l'exclusió de genets i cavalls basant-se exclusivament en el comportament dels animals.

Cal que tots els veterinaris responsables que participen en l'esdeveniment tinguin una àmplia experiència professional equina i formació sobre esdeveniments amb èquids.

02 Funcions dels veterinaris responsables

La funció dels veterinaris responsables està relacionada amb el benestar animal i la supervisió de les tasques de l'organització referents a la salut i el benestar animal i se centra

El veterinari responsable interpretarà aquesta guia d'actuació i tindrà la facultat i l'obligació d'indicar a l'organització de l'esdeveniment quins èquids o persones no estan en disposició de participar-hi basant-se en aquesta guia i en la seva opinió professional sobre un risc real o potencial per al benestar animal i per a la seguretat en general.

Tot i que aquesta guia persegueix l'objectiu de vetllar i garantir el benestar dels èquids, en el cas d'haver-hi altres espècies animals que participin en l'esdeveniment dels Tres Tombs o altres concentracions amb èquids de naturalesa similar, també s'haurà de garantir el seu benestar i, en el cas de detectar que no es garanteix, caldrà que el veterinari responsable ho detalli a l'informe final.

En tot esdeveniment dels Tres Tombs, hi haurà, com a mínim, un veterinari per cada 75 èquids. El responsable de contractar aquest/s veterinari/s serà l'organització de l'esdeveniment, que designarà el veterinari responsable, qui prendrà les decisions que li pertoquin.

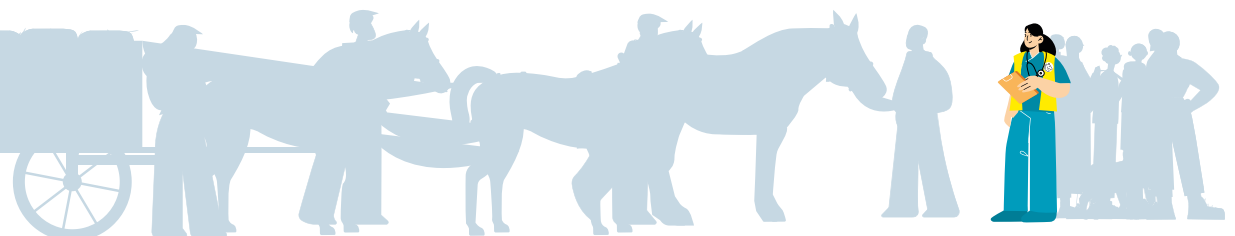
02.1 Funcions específiques dels veterinaris responsables

.....

- > Inspeccionar l'estat de salut dels animals i la seva idoneïtat per a la concentració, el seu estat mental i el tracte que reben dels humans.
- > Revisar la ruta preparada per l'organització conjuntament amb aquesta organització

amb antelació (mínim 10 dies abans de l'esdeveniment). S'ha de consultar l'informe final del veterinari que va participar l'any anterior per si hi ha alguna mesura correctora que s'hagi d'aplicar. En cas de dubte o possibles inconvenients, han de consensuar-los amb l'organització, i, si s'escau, fer arribar per escrit les seves indicacions finals, que seran d'obligat compliment.

- > Supervisar els punts d'aquesta guia d'actuació juntament amb l'organització.
- > Revisar els transponedors dels xips i ressenyes dels animals. Per dur a terme aquesta tasca, comptarà amb el suport de l'organització, que, si cal, haurà de realitzar les tasques físiques de lectura dels transponedors segons demanda dels veterinaris.
- > El veterinari haurà d'estar supervisant els animals i ha de comptar amb l'ajuda de l'interlocutor de l'organització durant la passada per detectar possibles incidències i instar l'organització a prendre mesures (com ara la retirada d'animals, respectar les distàncies entre els participants i també amb el públic, etc.).
- > Atendre mèdicament qualsevol èquid en cas de necessitat i derivar-lo al veterinari clínic, si cal.
- > Un cop acabada la concentració i en el termini màxim de 15 dies, ha d'elaborar un informe obligatori adreçat a l'organització descrivint possibles incidents i proposant millores. L'informe ha de detallar de manera

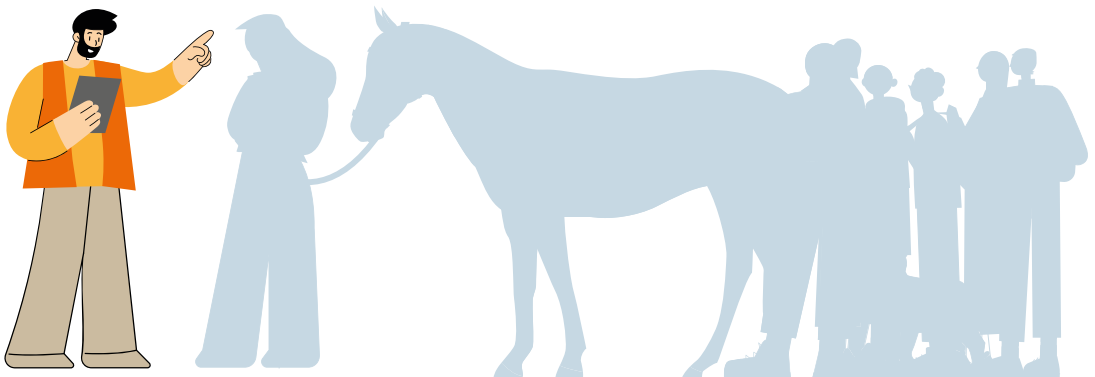
clara i inequívoca el número identificador de cada animal i/o persones involucrades en els possibles incidents. Es facilitarà un model estàndard d'informe que serà a disposició dels veterinaris responsables i de l'organització a la pàgina web del departament competent en matèria de ramaderia, l'AVEEC i la web dels col·legis veterinaris de cada província. Aquest informe estarà a disposició del departament competent en matèria de ramaderia, en el cas que ho requereixi.

- > Respondre les demandes i preguntes de l'organització.
- > Establir mesures correctores immediates per corregir qualsevol situació que afecti de manera greu el benestar animal.

02.2

Funcions específiques dels experts en comportament equí

Els experts en comportament equí poden assistir de manera facultativa els veterinaris responsables si així ho estimen convenient. Tenen el deure de vetllar pel benestar animal i assessorar i assistir els veterinaris responsables perquè aquests veterinaris exerceixin les seves funcions amb la màxima garantia i eficiència.

03

Funcions de l'organització

L'organització dels Tres Tombs i altres concentracions amb èquids és l'encarregada de dissenyar la ruta i tots els esdeveniments de la concentració. Aquest disseny es realitzarà prioritant el benestar animal, que no pot ser posat en perill real o potencial per satisfer suposades necessitats de ruta. L'organització pot cercar el suport d'agrupacions i federacions.

És responsabilitat seva contractar el personal de suport, inclosos els experts en comportament equí, quan el veterinari responsable ho cregui oportú. Cal que es designi un únic interlocutor amb coneixements/experiència en benestar animal que serveixi de vincle bidireccional permanent amb el veterinari responsable. L'organització ha d'atendre les observacions dels veterinaris responsables.

Funcions específiques de l'organització

.....

> **Efectuar la comunicació preceptiva al departament competent en matèria de ramaderia tal com estableix el Decret 83/2012, de 17 de juliol, sobre regulació de certàmens i altres concentracions d'animals vius a Catalunya*.**

> En cas de dubte, han de contactar amb l'oficina comarcal del departament competent en matèria de ramaderia.
<https://web.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Peticio-generica>

> **Disposar de l'autorització de l'ajuntament segons el Decret 112/2010, de 31 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament d'espectacles públics i activitats recreatives*.**

> Assegurar la presència mínima d'un veterinari especialista en èquids per cada 75 èquids.

> **Comunicar el recorregut previst a les autoritats territorials competents en matèria de seguretat i de salvament dels llocs on s'executi l'activitat*.**

> Disposar d'un pla de contingència per a cavalls desplomats o que requereixin atenció veterinària urgent in situ. Establir un protocol d'actuació en cas d'accident i formar les organitzacions que s'han de coordinar amb el veterinari.

> Establir un lloc habilitat en el recorregut de l'esdeveniment en el cas que calguin unes cures d'urgència.

> L'organització serà responsable dels danys que es puguin derivar del desenvolupament de l'esdeveniment. En aquest sentit, pot contractar una pòlissa d'assegurances de responsabilitat civil.

> Establir un procediment d'inscripció obligatori per a tots els participants, el qual haurà de finalitzar com a màxim 24 hores abans de la passada.

> El dorsal serà obligatori per a tots els participants, inclosos els genets, i ha de ser visible.

> Gestionar el procés i control de les inscripcions. Es donarà publicitat al procediment previ d'inscripció i la seva obligatorietat per participar-hi. La seva gestió es podrà delegar per acord mutu a un tercer.

> Conservar les dades i documentació de les inscripcions i posar-les a disposició de l'Administració competent en matèria de ramaderia i del veterinari responsable en el cas que així es requereixi.

> Donar suport al veterinari responsable comprovant transponedors de manera conjunta amb aquest veterinari.

> **Sol·licitar la documentació referent als èquids als seus responsables, revisar-la i facilitar-la al veterinari responsable*.**

> **Comprovar que la documentació relativa al transport dels animals sigui conforme i que aquest transport està autoritzat pel departament competent en matèria de ramaderia i en bon estat de conservació d'acord amb el punt 6.2*.**

> Controlar l'arribada dels participants i lliurar el dorsal amb el número corresponent.

> Assegurar la disposició d'un veterinari de contingència que pugui assistir al més aviat possible en el cas que el veterinari responsable no disposi dels mitjans necessaris per atendre l'èquid.

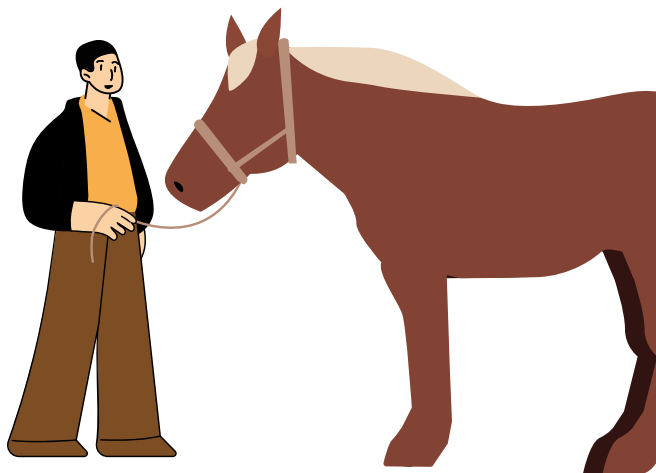
> Facilitar l'accés a la normativa escrita a tot participant en el moment de la inscripció.

- > Facilitar als veterinaris responsables, i, si s'escau, als experts en comportament equí la ruta (incloent quilometratge, desnivell i tipus de terreny) i els detalls organitzatius de la concentració com a mínim 10 dies abans del començament de la passada perquè realitzin, si cal, les observacions i/o objeccions adients com a màxim fins a 24 hores abans de la concentració.
- > Implementar les recomanacions dels veterinaris responsables.
- > Designar un membre de l'organització que serà l'interlocutor amb els responsables dels èquids i facilitarà la documentació que hagin aportat al veterinari responsable.
- > Assegurar-se que les càrregues i els guarniments són els òptims d'acord amb aquesta guia d'actuació. Per dur a terme aquesta funció, pot sol·licitar el suport d'especialistes en guarniments i enganxada.
- > Assegurar-se que la conducta dels participants i el maneig dels animals són els òptims.
- > No inscriure cap participant a l'esdeveniment que refusi el compliment de la guia d'actuació, hagi incomplert aquesta guia d'actuació en esdeveniments anteriors o s'hagi enfrontat obertament a l'organització o als veterinaris responsables.
- > Informar el departament competent en matèria de ramaderia i l'ajuntament sobre qualsevol incident de la seva competència.
- > Decidir quins èquids i persones no poden participar a la concentració. En cas de discrepància sobre aquest aspecte amb el veterinari responsable, es valorarà el seu criteri i haurà de quedar-ne constància a l'informe veterinari. En última instància, la decisió final i responsabilitat final seran de l'organització.

- > En el cas que l'organització de les activitats sigui realitzada per diverses persones o entitats, totes són responsables solidàriament del compliment de les obligacions indicades.

04 Funcions dels responsables dels èquids durant l'esdeveniment

Amb caràcter general, els responsables dels èquids tenen l'obligació de complir i respectar totes les disposicions d'aquest document i les indicacions del departament competent en matèria de ramaderia, de l'organització i dels veterinaris responsables.

És responsabilitat seva mantenir els èquids en bon estat de salut física i mental i dur a la celebració dels Tres Tombs únicament èquids que per les seves característiques i caràcter tranquil i amè siguin aptes per a aquest tipus d'esdeveniments. Així mateix, és responsabilitat seva dur-hi només els èquids habituats a sorolls, gent i entorns similars als d'aquestes concentracions.

Els responsables hauran de retirar de la participació els seus èquids per iniciativa pròpia si mostren problemes físics i/o de salut o signes d'estrès o estereotípies durant el recorregut.

Obligacions específiques dels responsables dels èquids

.....

- > **Presentar tota la documentació necessària per a la participació en el termini necessari, inclòs el passaport i/o i la documentació sanitària*.**

- > Formalitzar la preinscripció i la fitxa de participació als Tres Tombs o altres concentracions de naturalesa similar amb presència d'èquids, segons estableixi l'organització.

- > **Assegurar-se que els animals procedeixen d'una explotació registrada (Codi de registre d'explotacions ramaderes)*.**

- > **Assegurar-se que els èquids estan correctament identificats*.**

- > Inscriure només els èquids procedents d'explotacions on es vetlli pel seu benestar, tant físic com mental.

- > Els èquids han d'anar sempre acompanyats d'una persona que estigui en contacte habitual amb l'animal. No es poden llogar èquids sense aquesta persona.

- > Prendre les mesures sanitàries adequades o les que siguin obligatòries en el moment de celebració de l'esdeveniment.

- > Formar-se adequadament per dur a terme les Bones Pràctiques determinades en aquesta guia d'actuació.

- > Es prohibeix cap agressió verbal o física o brusquedat envers cap èquid.

- > No subministrar a l'èquid cap mena de sedant, relaxant o medicament que alteri el seu comportament durant el dia de la passada o el dia anterior. En cas de sospita per part de l'organització o el veterinari responsable, el veterinari realitzarà una analítica. Si el propietari de l'èquid s'hi nega, s'exclourà l'èquid i el seu responsable de la celebració i se n'informarà el departament competent en matèria de ramaderia perquè prengui les mesures corresponents.

05

Actuacions del departament competent en matèria de ramaderia

El departament competent en matèria de ramaderia és qui estableix i rep la documentació de comunicació establerta a la normativa vigent per a la realització dels Tres Tombs o altres concentracions amb presència d'èquids i qui

revisa, si s'escau, les dades i documentació que s'adjunta per comprovar l'adequació de l'esdeveniment a la normativa en vigor. També aplica el règim sancionador pels incompliments de la normativa que se'n puguin derivar de la celebració de l'esdeveniment i estableix les mesures correctores en el cas que es detectin problemes o mancances en l'aplicació de la normativa.

El departament pot supervisar el funcionament global de l'esdeveniment en l'exercici de les competències que té atribuïdes en matèria de benestar i salut animal.

L'informe final estarà a disposició del departament competent en matèria de ramaderia en el cas que ho requereixi, el qual actuarà segons correspongui o calgui i aplicarà, si és el cas, les mesures o sancions corresponents segons la gravetat de cada cas.

06 Actuacions prèvies i desenvolupament dels tres tombs i altres concentracions d'èquids

L'avaluació del benestar animal durant el desenvolupament dels Tres Tombs i altres concentracions d'èquids es basarà en l'estudi i l'avaluació dels aspectes següents:

- > La ruta i les condicions abans de la concentració
- > La inscripció prèvia dels assistents
- > La documentació necessària en el termini establert a la normativa

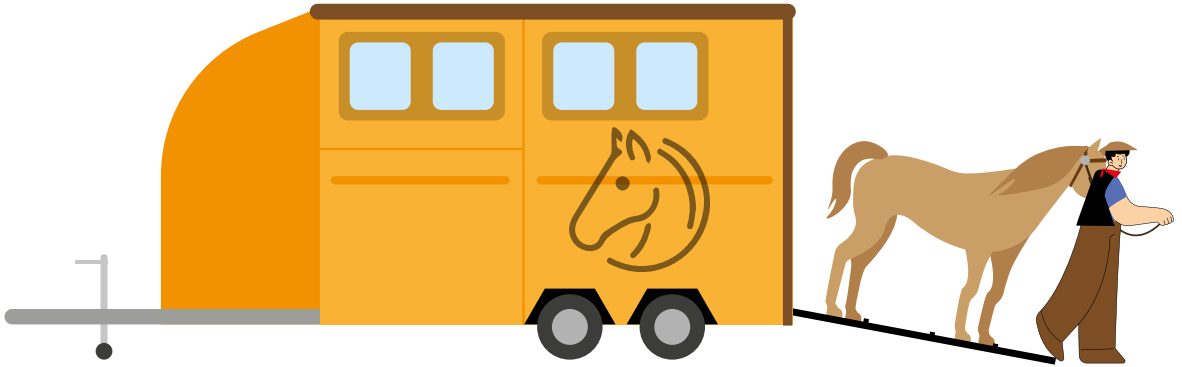

- > Les condicions de transport, càrrega i descàrrega dels animals
- > La comprovació del benestar animal abans, durant i després de la concentració mitjançant els indicadors de benestar establerts pel veterinar responsable.
- > La ruta recorreguda pels animals ha de ser d'un màxim de 6 km i d'una durada màxima de 2,5 hores.
- > S'evitaran revolts de radi que no permetin tots els èquids i carruatges presents a la concentració girar amb comoditat i canviant mínimament el ritme de pas dels èquids.

06.1 Recorregut i entorn

- > La ruta es decideix prioritzant la seguretat i el benestar dels animals i de les persones, i, si cal, col·locant els dispositius de seguretat que es requereixin.
- > La ruta ha de ser escollida sota criteris que permetin la seva màxima fluïdesa i minimitzar les aturades, ja que afecten negativament el benestar dels animals. L'autoritat competent en matèria de seguretat vial ha d'entendre i col·laborar plenament per facilitar que la ruta sigui tan fluida com sigui possible.
- > Resta prohibit posar en perill real o potencial el benestar animal durant la concentració.
- > El desnivell de la ruta no pot superar el 15% puntual ni el 10% acumulat.
- > S'ha de garantir que el circuit, els carrers o els camins no comprometen el benestar dels èquids.
- > Cal decidir i planificar en cada esdeveniment quins terres, passos de zebra i elements metàl·lics que siguin lliscants han d'estar coberts amb materials estables correctament fixats com ara gomes, fustes o sorres de comprovada capacitat antilliscant i/o protegits per evitar-ne l'accés dels èquids.
- > No es faran pujar ni baixar escales o qualsevol altre element de naturalesa similar que pugui fer ensopegar els èquids.
- > Un cop els èquids comencen la passada, l'organització ha de garantir que el pas dels èquids continua a un ritme de pas i constant sense parades ni arrencades. Si s'estima necessària una parada (o parades) indispensable i vinculada a l'essència cultural de la concentració, ha de ser el veterinar responsable qui l'autoritzi amb antelació i ple coneixement sobre els temps i les condicions d'aquesta parada.
- > Sota cap concepte, no es podrà colpejar o realitzar qualsevol altra acció als èquids que els pugui provocar estrès mentre fan la passada. L'organització ha de regular l'ús i distribució dels caramels per assegurar la seguretat de persones i animals.
- > La distància entre carros i animals serà indicada per l'organització i ha de ser suficient per evitar xocs i per permetre reaccionar els èquids i conductors i assegurar una ruta fluida.
- > S'ha de garantir una ruta accessible als vehicles dels veterinaris en tot moment.
- > Queden totalment prohibides les agressions verbals o físiques tant dins com fora del recorregut a qualsevol persona de l'organització/veterinaris/públic, etc.

06.2 Transport

.....

> Els mitjans de transport han d'estar registrats i autoritzats, amb les autoritzacions vigents, i en bon estat d'acord amb la normativa vigent, i no sobrepassar el nombre màxim d'animals permesos per categoria*.

> El transport utilitzat no pot tenir rampes de descàrrega amb angles superiors a 20 graus*.

- > Els èquids presents a la concentració hauran de procedir d'explotacions de proximitat i no poden haver viatjat una distància superior a 200 km i/o 3 hores en el mateix dia de la passada.
- > Els èquids no es poden guardar dins del remolc durant més de 45 minuts un cop arribats ni abans de marxar un cop carregats.
- > Els èquids que arribin al lloc de desenvolupament dels Tres Tombs o altres concentracions caminant no poden procedir d'una distància superior a 5 km.

06.3 Punt d'arribada i sortida

.....

> L'espai destinat a la càrrega i descàrrega ha de ser espaiós, delimitat i segur*.

> Tots els èquids sortiran i arribaran del i al mateix punt. Si no fos així, l'organització assegurarà que hi ha controls veterinaris en tots els punts.

> En el punt d'arribada i sortida, cal habilitar una zona preparada, aïllada i prou condicionada per atendre èquids que necessitin atenció veterinària.

> A l'arribada, cal assegurar que la ventilació del remolc sigui òptima i que les barres de seguretat del remolc estiguin passades.

> Els animals s'han de descarregar amb tranquil·litat i tot seguit s'han de lligar de manera segura en un lloc estable i fort, separats de perills i dels altres èquids d'altres propietaris.

> En cap cas, els èquids que pertanyen a diferents grups no poden estar en contacte. La distància entre si en tot moment ha de ser de com a mínim 8 metres entre les parts d'ambdós èquids que es puguin potencialment aproximar més, normalment les parts posteriors.

> A l'hora d'enganxar, s'ha de fer amb calma i tranquil·litat, sense crits, tralles ni altres elements amenaçadors.

> Els carros han d'estar en bon estat de funcionament: frens, rodes, eixos greixats o altres elements de seguretat han d'estar revisats i comprovats.

* El text marcat en color blau són requisits normatius obligatoris.

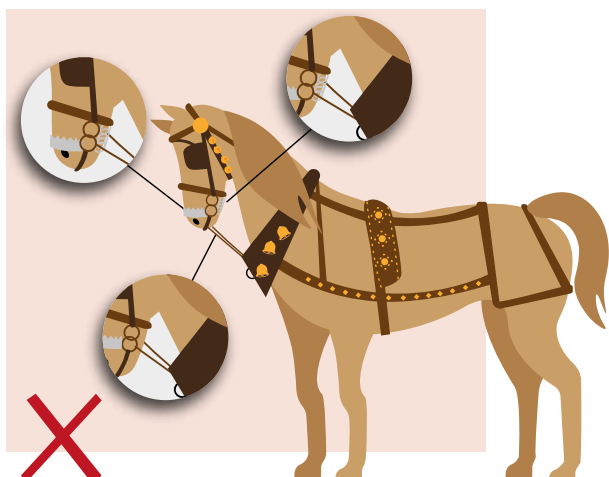
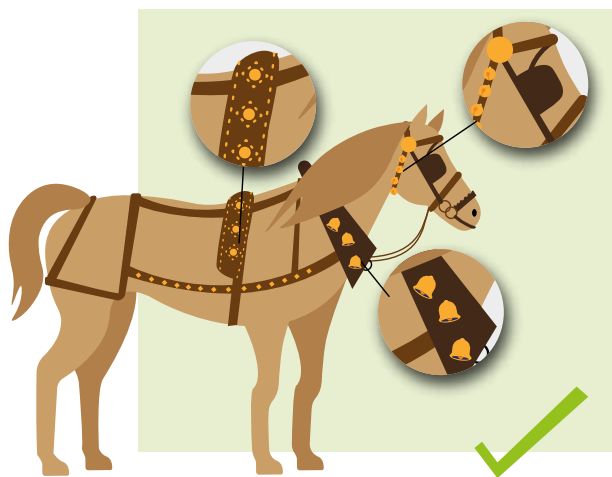
- > Durant l'enganxada, les persones del públic no podran apropar-se a la zona on hi ha els èquids ni tocar els animals. Tampoc no podran apropar-se als èquids durant el decurs de la cavalcada, creuar-s'hi ni anar darrere dels animals.
- > Els èquids, quan estan lligats abans de ser enganxats, no es podran deixar mai sols.
- > Els èquids enganxats a carros o carruatges no es poden deixar sols; sempre hi haurà un responsable i els frens restaran activats per evitar arrencades fora de temps, enredades de regnes, que es treguin els bridons, etc.
- > La desenganxada es realitzarà sota les mateixes premisses que l'enganxada.

06.4 Guarniments

- > Els guarniments han d'estar en bon estat, han de ser de la mida correcta en relació amb l'animal i han d'estar ben col·locats.
- > No es permet l'ús de qualsevol element (regna, brida, ajuda o altres elements)

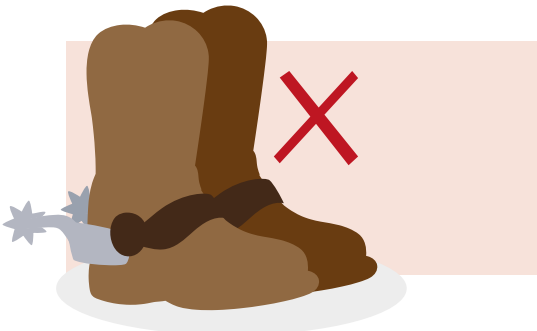
que obligui el cavall a flexionar el coll i li provoqui una postura antinatural.

- > No poden provocar punts de fricció excessius, ni ferides ni dolor.
- > Els responsables dels èquids tenen l'obligació de canviar els guarniments que causin dany real o potencial a iniciativa pròpia o a demanda de l'organització, veterinaris responsables o experts contractats.
- > No es poden utilitzar guarniments ressecs i descurats i/o amb senyals de deteriorament i cal parar especial atenció a sofres, ventreres, tirants, vencillons, regnes i bridons.
- > Les serretes només estaran permeses si van protegides amb cuir/goma. Els cavalls que no puguin ser controlats amb serreta protegida no hi podran participar. Les serretes protegides amb cinta aïllant o similar no seran acceptades.
- > La serreta ha d'estar situada just on l'os nassal se separa de l'os incisiu i mai no ha d'obstruir ni pressionar els teixits tous de les narius en tot l'espai entre l'os nasal i l'incisiu.
- > Les cadenes no s'han d'utilitzar de manera habitual i només s'admetran si permeten

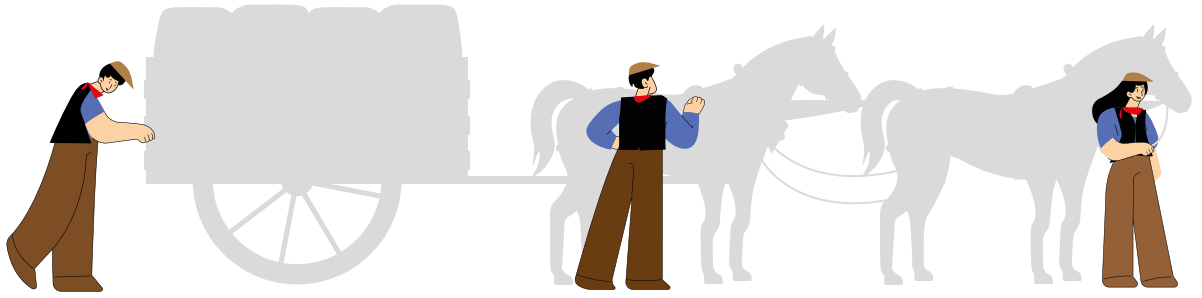
còmodament, com a mínim, l'espai de tres dits plans entre elles i les barres de la mandíbula.

- > En els carros, només es permeten serretes tradicionals catalanes o valencianes sense cap alteració. Les serretes valencianes poden tenir la cadena de sota la mandíbula folrada de cuir o altres materials.
- > Només estaran permeses aquelles embocadures o filets que no siguin severos per a l'animal.
- > Només estan permesos els esperons a les botes amb punta totalment roma i s'han d'utilitzar i col·locar correctament.
- > Els tancaboques només seran permesos durant el recorregut i la seva preparació abans del recorregut, no durant tota l'estona que durin els Tres Tombs. Han d'estar col·locats i ajustats de manera que permetin un espai de 15 mil·límetres aproximadament per sota del tancaboques en el seu trajecte sobre l'os nasal.
- > La idoneïtat dels guarniments (bandes nasals, embocadures, tancaboques, serretes, etc.) serà valorada pel veterinari responsable de la concentració i, si s'escau, per l'expert en comportament equí. L'interlocutor designat per l'organització ha d'informar els responsables dels èquids si els guarniments no són adequats i instar a col·locar-los correctament.

06.5 Conducció i munta

- > Tots els carros han de tenir un responsable en tot moment agafat al mecanisme dels frens (anomenat màquina) o en immediata proximitat i atenció a punt per agafar-lo durant tot el recorregut.
- > L'ús de la màquina ha de ser coherent amb la ruta, arrencades, aturades i el desnivell.
- > Les vares, els pals i les tralles han de ser elements dissuasius puntuals i s'han d'utilitzar correctament.
- > No es pot deixar un carro desatès (parat o en marxa).
- > Els menats de veu són permesos i no es consideren agressions als animals.
- > Els animals no poden ser muntants o conduïts flexionant el coll de tal manera que l'angle del pla de l'os frontal amb el terra sigui inferior a 90 graus (*rollkur*) de manera sostinguda.
- > No es poden utilitzar excés de guarniments ni tampoc morralla per sota de les guarnicions.
- > Cal evitar la restricció excessiva, per exemple, de les regnes laterals o la pressió d'una banda nasal molt atapeïda. Com a guia, cal passar dos dits entre la banda nasal i l'os nasal del cavall.
- > Quan un cavall necessita ser subjectat, cal aplicar el mètode més suau i només durant el temps absolutament necessari.
- > Durant el recorregut, és prohibit realitzar qualsevol exhibició amb èquids diferent a la passada.

- > És obligatori que els èquids vagin al pas en tot moment.
- > Mai no hi podrà haver dues o més persones sobre un mateix èquid de muntura.
- > Durant qualsevol parada del recorregut, els èquids no es deixen mai sols.
- > No es poden deixar menors a sobre dels carros sense acompanyament d'un adult.
- > Tots els menors muntats aniran amb casc.
- > No es poden emprar ferros severos i inadequats segons criteri del veterinari i l'organització.

06.6 Càrregues

- > Els èquids només podran arrossegar, com a màxim, el doble del pes total viu dels animals que arrosseguen comptant el pes de les persones, carros i càrrega.
- > La càrrega dels carros ha de ser segura i d'attrezzo, ha d'estar fortament fixada amb seguretat i cal establir un centre de gravetat tan baix com sigui possible.
- > La càrrega dels carros ha d'estar ben equilibrada tant en l'eix transversal com longitudinal.

- > Els èquids muntats podran dur com a màxim un 20% del seu pes viu comptant el pes del genet i el pes de l'equipament, càrrega i guarniments.

06.7 Condicions ambientals

- > La temperatura ambiental ha de ser l'adequada per dur a terme l'esdeveniment. La temperatura recomanada és entre -5 i 26° C. Per sobre i per sota d'aquestes temperatures, correspon a l'organització prendre les mesures per garantir el benestar dels èquids i decidir si l'esdeveniment es podrà dur a terme o no.
- > Qualsevol altra condició ambiental pot ser subjecta a l'avaluació de l'organització a fi de prendre les mesures per garantir el benestar dels èquids i decidir si l'esdeveniment es podrà dur a terme o no.

06.8 Aigua i menjar

- > Tots els propietaris/responsables han de dur farratge en el transport, a raó mínima de 5 kg per animal. El farratge ha de ser el mateix que el cavall rep al seu estable habitual i de bona qualitat.
- > Els propietaris oferiran aigua a tots els animals mentre no estiguin enganxats. I, si ho considerin adient, aliments, tant durant

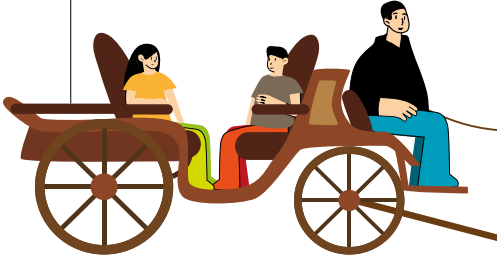
Pes màxim arrosegament
2xPV

Pes màxim èquids muntants
<20% PV

La càrrega del pes ha d'estar
ben equilibrada

el transport (exceptuant l'aigua) com a l'arribada i a la sortida, però no és obligatori durant la passada.

- > Tots els transports d'èquids han de disposar d'un mínim d'un cubell propi d'aigua per cada 3 èquids.
- > L'espai de càrrega i descàrrega ha de tenir com a mínim un punt d'aigua per cada 75 animals presents.
- > Per motius sanitaris, és prohibit l'ús compartit d'abeuradors i menjadores de grups d'èquids de diferents orígens.

06.9 Sorolls

- > Es prohibeix l'ús de pirotècnia, trabucaires i altres elements com xiulets o crits que provoquin sorolls forts i sobtats que puguin espantar els èquids.
- > Les comparses de música, ja siguin en directe o no, només estaran permeses al

començament o al final de la passada, i a una distància suficient dels animals per minimitzar l'estrès dels èquids.

- > Els altaveus dels comentaristes o de l'escenari on es beneeixen els cavalls o hi ha les autoritats no seran orientats cap als cavalls i no se superaran els 70 decibels en el punt on es troben els cavalls.
- > No es permeten elements volants com ara pancartes, estalvis o globus que estiguin a la vista dels èquids participants.

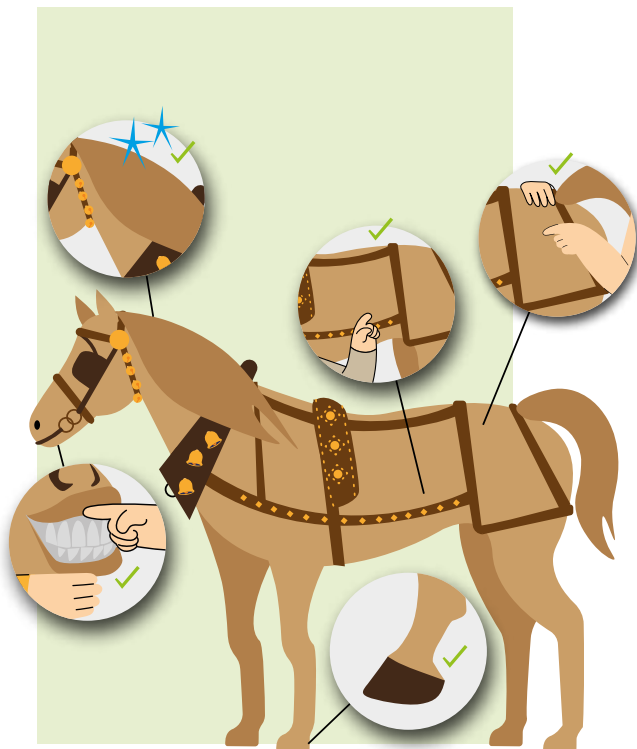
06.10 Estat dels èquids

- > Els èquids han d'estar preparats físicament i mentalment per als Tres Tombs o concentracions de naturalesa similar.
- > L'edat mínima dels èquids per participar-hi és de 4,5 anys i la màxima de 23 anys, sempre sota criteri veterinari.
- > Els cascs del èquids seran balancejats i ben retallats.
- > Els èquids amb cascs amb fractures o esquerdes que afectin tota la profunditat de la tapa del casc no poden participar a les passades tret que el veterinari responsable en doni el consentiment explícit perquè cregui que el procés és prou lleu perquè la passada no posi en risc el bon estat de l'èquid i/o el casc.
- > Els èquids amb ranilles deformades o infectades o amb talons partits no poden participar en les passades tret que el veterinari responsable en doni el consentiment explícit perquè cregui que el procés és prou lleu perquè la passada no posi en risc el bon estat de l'èquid i/o el casc.

- > Tots els èquids, a les mans i els peus, han de dur ferradures amb vídies en bon estat o anar descalços. No obstant, en el cas que l'asfalt estigui totalment eixut, els èquids poden portar ferradures de gomes o botes de goma.
- > Els èquids no poden presentar cap ferida que sigui més profunda que l'epidermis. Els èquids amb ferides que no trenquin totalment la integritat de l'epidermis podran restar a la concentració només si el veterinari responsable ho accepta explícitament.
- > No podran participar els èquids amb ectoparàsits de cap tipus. Podran restar a la concentració només si el veterinari responsable ho accepta explícitament.
- > No podran participar els èquids amb afeccions oculars de cap tipus. Si la secreció és aquosa i moderada, podran restar a la concentració només si el veterinari responsable ho accepta explícitament.
- > No podran participar-hi els èquids amb afeccions respiratòries de cap tipus.
- > Si els èquids presenten secreció nasal aquosa, podran restar a la concentració sota criteri del veterinari responsable.
- > No podran participar-hi els èquids amb coixeses que siguin apreciables al pas.
- > La participació en la concentració d'èquids amb deformitats i alteracions tendinoses o articulars dependrà del criteri del veterinari responsable.
- > La participació a la concentració d'èquids amb conformacions morfològiques extremes dependrà del criteri del veterinari responsable.
No podrà participar a la concentració cap èquid que mostri dolor dental i/o úlceres a

les comissures labials o a la mucosa bucal.

- > No podran participar a la concentració els èquids amb condició corporal inferior o igual a 2 ni superior o igual a 4,5.
- > No podran participar a la concentració èquids bruts o amb mal pelatge evident.
- > Els èquids participants no poden tenir un comportament majoritàriament negatiu i/o amb elevada freqüència d'expressions facials i corporals compatible amb dolor o estrès i comportaments de fugida o tensió constant.
- > Entre d'altres, els signes de dolor i estrès a tenir en compte pel veterinari i l'expert en comportament equí són:
 - cua entre les cames
 - cua agitada
 - resposta negativa a l'aproximació

- resposta negativa al contacte amb mentó
- estereotípies
- expressions facials compatibles amb estrès
- expressions facials de dolor (HGPS: horse grimace pain scale)
- comportaments de fugida
- elevació/lateralització del cap excessius
- altres comportaments compatibles amb estrès i dolor.

> Qualsevol èquid pot ser exclòs per una alteració de les seves constants vitals que el veterinari cregui incompatible amb la prioritització del benestar animal.

Cada organització té l'obligació de transmetre la informació i formació adquirida per l'assistent al curs als altres membres de l'associació.

La formació ha d'incloure, com a mínim: història, origen i modalitats dels Tres Tombs o concentració de naturalesa similar a Catalunya, benestar animal i etologia equina, guarniments, conducció i maneig dels animals, reglament i formació a altres. A continuació, es presenta una proposta del temari del curs:

Durada del curs: mínim 5 hores lectives.

Docents: veterinaris, experts en benestar animal, experts en comportament equí, experts en guarniments i enganxada.

07 Formació del personal dels tres toms i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids

07.1 Formació per a l'organització dels tres toms i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids

Totes les entitats que organitzin Tres Tombs o concentracions de naturalesa similar han de participar en el programa de formació a raó de com a mínim un membre amb formació present en cada Tres Tombs o altra concentració amb èquids.

El contingut del curs serà el següent:

- > Introducció: presentació del curs i dels diferents actors, contextualitzar la formació.
- > Els Tres Tombs a Catalunya o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.
- > El benestar animal: definició de conceptes bàsics i principals problemes en esdeveniments com els Tres Tombs o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.
- > Etologia equina: el concepte d'estrès, dolor i comportament normal dels èquids.
- > Guarniments i Tres Tombs: diferenciar entre l'òptim i el subòptim.
- > Maneig i conducció: reconèixer pràctiques inadequades i/o perilloses.
- > Guia d'actuació: conèixer els elements més importants.

07.2

Formació per als veterinaris contractats per al control dels tres tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids

.....
Tots els veterinaris contractats per al control dels Tres Tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids han d'assistir a una formació d'un mínim de 10 hores de durada. Aquesta formació pot ser presencial o a distància.

La formació ha d'incloure dues parts. Una de teòrica que, com a mínim, inclogui: normativa de benestar animal, presentació i aplicació de la guia, guarniments, conducció i maneig dels animals i redacció de l'informe final després de l'esdeveniment. A continuació, es presenta una proposta del temari del curs:

Durada del curs: 10 hores lectives; 5 h teòriques i 5 h pràctiques.

Docents: veterinaris oficials i veterinaris experts en benestar animal en èquids, experts en guarnicioneria i enganxada i experts en comportament equí.

El contingut del curs teòric (5 h) serà el següent:

- > Característiques dels Tres Tombs a Catalunya o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.

- > Presentació dels principals punts de la guia d'actuació.

- > Normativa de benestar animal: definició de conceptes bàsics i anàlisi dels principals problemes en esdeveniments com els Tres Tombs o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.

- > Indicadors de benestar animal en els Tres Tombs o altres concentracions de naturalesa similar amb èquids.

- > Guarniments i Tres Tombs: diferenciar entre l'òptim i el subòptim.

- > Maneig i conducció: reconèixer pràctiques inadequades i/o perilloses.

- > Redacció d'informe final després de l'esdeveniment.

- > Maneig, etologia i expressions facials.

La part pràctica (5 h) ha d'incloure el següent:

- > Presència en dos esdeveniments amb un veterinari expert en esdeveniments d'èquids per rebre les informacions in situ sobre les observacions de què cal avaluar en el transcurs de l'esdeveniment (guarniment). Aquesta part també es pot fer mitjançant la visualització de casos pràctics en vídeo.

08

Bibliografia

Comunicat sobre el benestar animal en les festivitats dels Tres Tombs. AVEEC. 11 de gener de 2018

Protocol de benestar en èquids per a la festa dels Tres Tombs. Inti Veterinaris, Tonis Taradell, FAADA. Octubre de 2019 (protocol amb indicadors)

Protocol de benestar animal, seguretat i reglament d'ordre de les cavalcades i passades de la Federació Catalana dels Tres Tombs
https://trestombs.cat/trestombs23/wp-content/uploads/2023/11/Protocol-de-benestar-animalseguretat-i-reglament-dordre_2024-.pdf

Guia de Bones Pràctiques per al benestar d'èquids de carruatges de cavalls de servei públic
Recomendaciones OCV
caballos nov20.indd (colvet.es)

Codi terrestre WHOA. BIENESTAR DE LOS ÉQUIDOS DE TRABAJO. Article 7.12.1
Acceso en línea al Código Terrestre - OMSA - Organización Mundial de Sanidad Animal
https://www.woah.org/fileadmin/Home/esp/Health_standards/tahc/current/chapitre_aw_working_equids.pdf

Decret núm. 039 02, de febrer de 2022, per mitjà del qual es regula la realització de cavalcades i el trànsit de semovents al municipi de Palmira (Colòmbia)
<https://palmira.gov.co/wp-content/uploads/2022/02/2022-02-11-Decreto-039-2022-20-Por-el-cual-se-regula-la-realizacion-de-cabalgatas-y-el-trafico-de-semovientes-en-el-municipio-de-Palmira.pdf>

Manual de benestar equí. CREW. 2020 (Costa Rica)

<https://www.costaricaequinewelfare.org/articulos/manual-de-buenas-practicaspecuarias-en-quidos-de-trabajo>

Codi de conducta de la FEI per al benestar del cavall

<https://inside.fei.org/sites/default/files/FEI%20Code%20of%20Conduct%20for%20the%20Welfare%20of%20the%20Horse.pdf>

Comissió d'Ètica i Benestar Equí de la FEI. Documents clau

<https://equinewellbeing.fei.org/key-documents.html>

Federació Eqüestre Danesa. Regulació de Benestar Animal i Nasals

<https://rideforbund.dk>

Benestar Mundial del Cavall.

Assessorament en èquids d'oci, esport i treball

<https://eu.worldhorsecare.org/advice>

Comitè de Benestar dels Animals de Granja

(FAWC). 5 llibertats de benestar animal
Farm Animal Welfare Committee (FAWC) - GOV.UK (www.gov.uk)

Brooke, Eines d'avaluació del benestar equí

<https://www.thebrooke.org/our-work/our-approach-welfare-assessment>

La cura de l'ase. The Donkey Sanctuary

<https://www.thedonkeysanctuary.org.uk/donkey-care>

Etograma del malestar equí

<https://beva.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/eve.13468>

L'etograma del dolor dels cavalls muntats

https://www.researchgate.net/publication/349539099_Equine_Discomfort_Ethogram

Una nova escala d'indicadors de comportament de l'estrès per al seu ús amb cavalls domèstics

(PDF) A novel scale of behavioural indicators of stress for use with domestic horses (researchgate.net)

Capítol 7.2. Benestar animal de cavalls de treball

https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmlfile=chapter_7_2_working_equids.htm

Guia d'actuació per al bon funcionament dels Tres Tombs i altres concentracions de naturalesa similar amb èquids a Catalunya

Generalitat
de Catalunya